

Сайчук Н.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту*

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6866-7918>

Романський В.В.

магістр

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Sainchuk Nataliya

PhD in Economics, Associate Professor

*Associate Professor of the Department of Finance and Credit
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

Romansky Victor

Master

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ

Анотація. В статті розкрито, що вітчизняний ринок банківських платіжних карток стрімко розвивається. Виявлено, що на сучасному етапі здійснення платіжних відносин банківська сфера модернізується та безупинно удосконалює функціонування: здійснюється збільшення кількості клієнтів банківських установ та відкриття рахунків. Але подальший розвиток вітчизняного ринку банківських платіжних карток в більшій мірі залежить від вирішення проблем, пов'язаних із можливістю впровадження нових сервісів і видів банківських послуг за банківськими платіжними картками, стримуванням проявів монополізму на ринку платіжних операцій, перспективними заходами щодо подальшого розвитку платіжної інфраструктури, а також врегулювання інституційних недоліків розвитку фінансового сектора загалом.

Ключові слова: банківська платіжна картка, платіжна система, дебетова картка, кредитна картка, смарт-картка, електронні гроші, кіберзлочинність, кібербезпека.

Вступ та постановка проблеми. У сфері торгівлі та послуг банківська платіжна картка відіграє головну роль, оскільки завдяки їй здійснюється велика кількість платежів і банківських операцій та вона є найзручнішим способом розрахунків між суб'єктами господарювання. Стрімкий розвиток новітніх банківських технологій у сфері безготівкових розрахунків стимулює банківські установи до великого обсягу емісії банківських платіжних карток, що призводить до збільшення конкуренції на ринку платіжних карток. Це в свою чергу призводить до того, що банківські установи повинні постійно удосконалювати різні види цього продукту, котрі задовольнятиме зростаючі споживчі потреби у комплексному обслуговуванні як населення, так і суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність аналізу ринку банківських платіжних карток у особистих наукових дослідженнях підтвердили: Архирейська Н. [1], Білий М. [2], Васильченко З. [3], Дзюблюк О. [4], Легкоступ І. [5], Ханін І. [9] та інші. Але незважаючи на велику кількість наукових досліджень проблематики стосовно банківських платіжних карток, їх аналізу та основних аспектів розвитку є завжди актуальною. Узагальнюючі всі переваги банківських платіжних

карток все-таки актуальним є вирішення нагальних проблем та майбутніх перспектив розвитку операцій банків з використанням платіжних карток.

Метою статті є дослідження вітчизняного ринку платіжних карток, а також виявлення проблем і обґрунтування перспективних шляхів при здійсненні операцій банків з використання платіжних карток.

Результати дослідження. Сучасні соціальні та економічні кризові явища, які пов'язані з пандемією COVID-19 та агресією росії, стали тим новим етапом, який прискорив процеси зростання обсягів безготівкових розрахунків. «Протягом останніх 5 років в Україні значно зріс рівень «проникнення» безготівкових розрахунків, як за показниками зростання мережі POS-терміналів, так і за кількістю й обсягами безготівкових операцій серед населення України, відчутно скоротивши відставання нашої країни у цій сфері від країн Європи» [8]. Платіжна банківська карта стала інструментом безготівкових платежів і розрахунків, вона все більше користується попитом як серед юридичних, так і фізичних осіб на ринку банківських продуктів і послуг.

Отже на сучасному етапі здійснення платіжних відносин банківська сфера модернізується та

безупинно удосконалює функціонування: здійснюється збільшення кількості клієнтів банківських установ та відкриття рахунків. Це пов'язано з перевагами, що надаються економічним суб'єктам, що проявили бажання відкрити платіжний рахунок та проводити більш доступні операції. На даний момент майже кожен громадянин країни є з відкритою платіжною картою. Дані про динаміку кількості платіжних карток в Україні за 2018–2024 рр. представлено в табл. 1.

Дані табл. 1 констатують, що у 2024 році загальна кількість банківських платіжних карток в Україні зросла з 68,9 млн. шт. до 73,4 млн шт. (на 4,5 млн шт. чи 6,5 %). Якщо порівнювати з 2018 роком, то загальна кількість банківських платіжних карток зросла на 14,2 млн шт. чи на 23,9 %.

Серед усіх випущених банківських платіжних карток активними залишаються не всі (табл. 2).

Дані табл. 2 констатують, що кількість активних банківських карток в 2024 р. порівняно з

2023 роком дещо знизилася і нижче за попередній на рік на 4,2 %, але більша в порівнянні з 2020 роком на 24,7 %. Достатнє зростання ми можемо побачити банківських карток безконтактною оплати, в порівнянні з 2020 роком вони показали значний скачок аж в 6,6 разів. Це пояснюється збільшення попиту на ці типи банківських платіжних карток, що впливає на ріст безготівкових операцій. Водночас можна побачити зниження кількості банківських платіжних карток із магнітною смугою, так їхня кількість зменшилася до 26,1 млн шт. у 2024 році, а це менше показника у 2023 році на 19,4 % та у 2020 році на 6,5 %.

Основними представниками платіжних систем на ринку банківських платіжних карток в Україні є міжнародні компанії систем MasterCard і VISA.

Як констатують дані табл. 3 у структурі платіжних систем переважають платіжні картки MasterCard і у 2024 році їх питома вага склала 64,8 %, але це менше у порівнянні з 2022 роком на 3,7 %, але

Таблиця 1

Динаміка кількості платіжних карток в Україні за 2018–2024 рр.

Рік	Кількість, млн шт.	Абсолютний приріст (зниження, зростання), млн шт.		Темп зростання		Темп приросту, %	
		базис	ланц.	базис	ланц.	базис	ланц.
2018	59,2	—	—	—	—	—	—
2019	57,6	-1,6	-1,6	0,97	0,97	-2,7	-2,7
2020	59,9	0,7	2,3	1,01	1,03	1,18	3,9
2021	59,4	0,2	-0,5	1,0	1,0	0,3	-0,84
2023	68,9	9,7	9,5	1,2	1,16	16,38	15,9
2024	73,4	14,2	4,5	1,24	1,1	23,9	6,5

Джерело: розраховано автором на основі офіційних даних НБУ [7]

Таблиця 2

Кількість та частка усіх випущених банківських платіжних карток в Україні за 2020–2024 рр. (млн штук, %)

Роки	Загальна кількість, млн шт.	Кількість активних платіжних карток	Питома вага, %	Кількість безконтактних платіжних карток	Питома вага, %	Кількість платіжних карток з магнітною смугою	Питома вага, %
2020	57,6	32,4	56,3	2,0	3,5	27,9	48,4
2021	59,9	34,9	58,3	2,7	4,5	27,2	45,4
2022	59,4	36,9	62,1	4,0	6,7	30,4	51,2
2023	68,9	42,2	61,3	8,6	12,5	32,4	47,0
2024	73,4	40,4	55,0	13,2	18,0	26,1	35,6

Джерело: розраховано автором на основі офіційних даних НБУ [7]

Таблиця 3

Структура платіжних систем на вітчизняному ринку банківських платіжних карток за 2022–2024 рр., %

Роки	MasterCard		VISA		ПРОСТІР	
	млн шт.	%	млн шт.	%	млн шт.	%
2022	47,6	68,5	25,2	34,3	0,6	0,82
2023	48,7	62,2	29,2	37,2	0,6	0,8
2024	49,2	64,8	30,1	34,4	0,6	0,8

Джерело: розраховано автором на основі офіційних даних НБУ [7]

більше з попереднім роком на 2,6 %. Платіжні картки системи VISA складають у 2024 році 34,4 %, що трохи більше з 2022 роком на 0,1 %, але менше з попереднім роком на 2,8 %. І тільки 0,8 % припадає на платіжну систему «Простір».

Сучасні процеси подальшої цифровізації вітчизняної економіки позитивно позначаються й на стані платіжного обороту. Перехід до цифрової національної економіки впливає на удосконалення і покращення платіжних розрахунків, а також зниження обсягу розрахунків за допомогою готівкових грошей, яка є причиною існування тіньової економіки. Отже розвиток вітчизняного ринку банківських платіжних карток є основою процесу легалізації доходів і витрат. Це підтверджує звіт аудиторсько-консалтингової компанії Ernst&Young в якому зазначається, що зростання карткових платежів на терміналах на 1 % від ВВП впливає зменшенню рівня тіньової економіки країни в середньому на 0,037 % [10].

Але на даному періоді значна питома вага операцій із банківськими платіжними картками, це отримання готівки у банкоматах (табл. 4).

Як констатують дані табл. 4, кількість операцій із використанням банківських платіжних карток, емітованих банківськими установами України постійно зростала і у 2024 році сягала 7817,1 млн шт., а їхня сума – 5 091,7 млрд грн. Це більше ніж у 2023 році на 30,4 % та 28,6 % відповідно. Також кількість безготівкових операцій із використанням банківських платіжних карток у 2024 році порівняно з 2023 роком збільшилася на 35,1 % і становила 90,1 % від загальної кількості карткових операцій, а загальна сума, на яку були проведені безготівкові операції з картками, збільшилась на 40,3 %, тобто 60,9 % від загальної суми операцій із платіжними картками. Кількість операцій щодо отримання готівкових грошей в банкоматах з використанням платіжних карток у 2024 року порівняно з 2023 роком зменшилася на 1,1 % і становила 10,0 %, відповідно зменшилася і сума цих операцій. Ця динаміка показує нам, що

суб'єкти ринку все більше проявляють готовність і активність щодо користування банківськими платіжними картками при безготівкових операціях. На відміну від банківських депозитів, банківські платіжні картки показують кращу ліквідність, а отже, надійність і постійність для зберігання коштів, і мають більш вищий рівень довіри у суб'єктів ринку. Крім того, спостерігається стабільна позитивна тенденція до зростання питомої ваги безготівкових операцій ще й з тих факторів, що нові покоління користувачів, більш обізнані в цифрових технологіях, формують необхідний попит на сучасні банківські платіжні послуги.

Як констатують дані табл. 5 структура кількості операцій за користуванням банківськими платіжними картками за 2024 рік мала наступний вигляд: більше половину склали розрахунки з використанням платіжних терміналів (в торговельних мережах) – 52,4 %, а їхня питома вага в загальній сумі платежів складала 28,4 % від загальної кількості. Друге місце зайняли за обсягом питомої ваги операції оплати товарів чи послуг у мережі Інтернет – 25,9 %, а їхня питома вага в загальній сумі платежів складала 23,3 % від загальної кількості, що було пов'язано із введенням карантинних заходів COVID-2019. Значно збільшилися операції з переказів з картки на картку – 12,7 %, а питома вага суми цих операцій складала 43,6 % від загального обсягу. Це все свідчить нам про зростання переваг в Інтернет мережах.

Динаміка щодо зростання в торгових підприємств кількості банківських платіжних терміналів, поширення інтернет-банкінгу, оплата комунальних послуг та інших платежів господарюючих суб'єктів і населення за допомогою банківських платіжних карток вплинули на розвиток ринку банківських платіжних карток. Це є підтвердженням довіри зі сторони економічних агентів до банківських платіжних карток як надійних інструментів здійснення платежів і розрахунків.

Таблиця 4

Динаміка кількості й обсягу операції здійснені з використанням банківських платіжних карток в Україні за 2019–2024 рр.

Роки	Операції		Безготівкові операції		Отримання готівки	
	кількість/сума	%	кількість/сума	%	кількість/сума	%
Кількість операцій з використанням платіжних карток, млн шт.						
2019	3091,0	100,0	2311,0	74,8	780,0	25,2
2020	3915,0	100,0	3073,0	78,5	842,0	21,5
2022	5057,0	100,0	4167,0	82,4	890,0	17,6
2023	5997,0	100,0	5211,0	86,9	786,0	13,1
2024	7817,1	100,0	7039,9	90,1	777,2	10,0
Сума операцій з використанням платіжних карток, млрд грн						
2019	2125,0	100,0	835,0	39,3	1290,0	60,7
2020	2876,0	100,0	1297,0	45,1	1579,0	54,9
2022	3576,0	100,0	1798,0	50,3	1778,0	49,7
2023	3958,0	100,0	2209,0	55,8	1749,0	44,2
2024	5091,7	100,0	3099,1	60,9	1992,6	39,1

Джерело: розраховано автором на основі офіційних даних НБУ [7]

Таблиця 5

Динаміка кількості й обсягу операції здійснені з використанням банківських платіжних карток за видами безготівкових розрахунків в Україні за 2024 рік

Показник	Вид безготівкових розрахунків				
	Операції у пристроях самообслуговування	Розрахунки з використанням терміналів	Переказ коштів з картки на банківські рахунки в Інтернеті	Операції з оплати товарів чи послуг в Інтернеті	Перекази з картки на картку
	Кількість операцій з використанням платіжних карток, млн шт.				
сума	58,5	3686,0	544,5	1826,9	894,0
питома вага	0,8	52,4	8,2	25,9	12,7
	Сума операцій з використанням платіжних карток, млрд грн.				
сума	28,5	878,7	118,6	721,3	1352,0
питома вага	0,9	28,4	3,8	23,3	43,6

Джерело: розраховано автором на основі офіційних даних НБУ [7]

Найбільше банківських платіжних карток емітується АТ КБ «ПриватБанк» (43,8 %), АТ «Ощадбанк» (15,4 % та Універсал Банк (mono) – 13,2 % [6]. Це показує нам, що у складі ринку платіжних карток в Україні зі сторони банківської системи існує високий рівень монополії.

Такий стан банківському ринку впливає і на інфраструктурі ринку банківських платіжних карток, коли банківські установи мають по суті монопольний пріоритет в їх емісії, зацікавлені в поступовому зменшенні банкоматів, що носить на меті зменшення власних витрат банків, і формування ситуації для стимулювання власників платіжних карток до подальшої відмови від готівкових грошей в обігу й переходу до найбільшого використання безготівкових розрахунків. Саме це і показує динаміку характерних змін кількісної та якісної структури платіжної інфраструктури в Україні за останні роки (табл. 6).

Як констатують дані табл. 6 загальна кількість одиниць платіжної інфраструктури з 2020 року по 2024 рік значно збільшилася, але окремі її складові зазнали оберненої динаміки. Так спостерігається значне зменшення банківських терміналів з 19,6 тис. шт. у 2020 році до 12,6 тис. шт. у 2024 році та банкоматів та ПТКС (програмно-технічних комплексів самообслуговування) з 37,0 тис. шт. до 33,6 тис. шт. відповідно. В той же час торговельні POS-термінали збільшилися з 232,1 тис. шт. до 426,5 тис. шт. відповідно [7]. Треба відмітити, що набуває широкого популярності форма безконтактної платіжної інфраструктури, в результаті чого набули поширення такі

сервіси як Apple Pay та Google Pay, які почали свою роботу в Україні.

За даними Національного банку України, кількість суб'єктів господарювання, які приймають банківські платіжні картки, у 2024 році року збільшилася на 13,7 % порівняно з 2023 роком і досягла 371,6 тис. од. Збільшилась також і кількість платіжних терміналів у розрахунку на 1 млн. споживачів. Так у 2022 році це було 5,2 тис. шт., у 2023 році – 9,4 тис. шт., а вже у 2024 році – 10,7 тис. шт. [3]. Але необхідно відмітити, що, хоч і існує позитивна тенденція, такий ступінь забезпечення населення POS-терміналами в два рази менший, аніж у середньому по країнах ЄС.

Висновки. Провівши дослідження і незважаючи на величезні можливості, котрі надає застосування банківських платіжних карток у процесі покращення якості, швидкості й безпеки платежів, зниження витрат обігу та спрощення розрахункових операцій, майбутній активний розвиток ринку банківських платіжних карток обмежується дією певних стримувальних чинників, наявність яких можна визначити двома ключовими обставинами: з одного боку, ми бачимо переваги використання готівкових грошей, котра приваблива для значної частки населення, а з іншого, наявність певних проблем і питань, які впливають розвиток фінансового і нефінансового сектору загалом, та власне ринку банківських платіжних карток зокрема.

Перший із зазначених напрямів по суті визначає відповідні конкурентні переваги готівкових

Таблиця 6

Платіжна інфраструктура ринку банківських платіжних карток в Україні за 2020–2024 роки (тис. шт.)

Роки	Торговельні POS-термінали	Банкомати та ПТКС	Банківські термінали	Всього разом	Суб'єкти господарювання, які приймають картки
2020	232,1	37,0	19,6	288,7	173,7
2021	279,0	36,6	18,3	333,9	208,7
2022	333,8	35,9	16,4	386,1	240,2
2023	375,0	34,8	14,0	423,7	326,9
2024	426,5	33,6	12,6	472,8	371,6

Джерело: розраховано автором на основі офіційних даних НБУ [7]

грошей на ринку банківських платіжних інструментів і зумовлений дією наступних чинників:

1) доступність застосування готівки, тобто відсутність потреби у банківській установі для здійснення транзакцій;

2) відносна технічна легкість застосування готівкових грошей, що передбачає спроможність суб'єктів фінансового ринку здійснювати платежі без спеціальної фінансової, електронної чи іншої технічної інфраструктури;

3) достатній рівень ліквідності готівки, що означає фактичну можливість швидкого проведення транзакцій без необхідності перетворення тих чи інших активів на платіжні інструменти;

4) достатній ступінь конфіденційності використання готівкових грошей, тобто відсутність у клієнтів потреби в передачі будь-яких особистих даних при проведенні платежів;

5) достатній ступінь фінансової інклюзії, оскільки проведення готівкових платежів виступає гарантією того, що ті громадяни, котрі не охоплені банківською інфраструктурою, не будуть позбавлені простих економічних потреб.

Ці чинники набули вагомого значення ще й з огляду на спад вітчизняної економіки, кризи банківської сфери, високі темпи інфляції та девальвації в Україні. Необхідно розуміти, що високий рівень готівкових грошей в обороті стримує ріст вітчизняної економіки, зменшує ступінь прозорості та стримує активний розвиток сучасних сервісів і новітніх технологій, а країна має втрати, пов'язаних з уведенням в обіг, поширенням і збереженням готівкових грошей. З іншої сторони, ті господарюючі суб'єкти, які в процесі діяльності здійснюють оплату за товари, роботи чи послуги виключно готівковими грошима, утрачають економічних агентів, які надають перевагу взаємовідносинам з тими продавцями, які можуть організувати швидкий, зручний та безпечний спосіб оплати – безготівковий. Згідно цього зменшення рівня готівкових грошей в обігу виступає одним із найбільш основних завдань Національного банку України, хоч на противагу адміністративним обмеженням використання готівкових грошей краще було б надавати перевагу стимулюючим заходам, що більшою мірою відповідають ринковим умовам та сприяють підвищенню довіри між економічними агентами платіжного обороту.

Щодо другого напрямку дії обмежувальних чинників розвитку ринку банківських платіжних карток, то він стосується інституційних засад організації банківського сектора та грошових відносин, що визначається впливом перелічених нижче чинників.

По-перше, недостатній рівень довіри домогосподарств до банківської сфери, який пов'язаний з негативною динамікою із-за ряду фінансово-економічних криз за останній період, унаслідок чого цілий рід банківських установ було визнано неплатоспроможними, через що у економічний агентів виникали істотні труднощі з отриманням готівки з депозитних рахунків та в не раз збільшувалися ризики їх повної втрати.

По-друге, недостатня фінансова грамотність громадян, особливо людей похилого віку, які не виявляють бажання застосовувати електронні інструменти платежу, а навіть при використанні банківської платіжної картки намагаються якнайшвидше отримати готівку.

По-третє, обмежені можливості банків щодо розширення асортиментного ряду послуг, пов'язаних із банківськими платіжними картками, у зв'язку з чим недостатньо розвинуте карткове кредитування, а значна частина банківських платіжних карток випускається банківськими установами у вигляді «зарплатних» проєктів, які на даний момент все рівно залишаються одним із основних каналів продажу карток для більшості банків.

По-четверте, відсутність належної законодавчо-нормативної бази, яка б через фінансові інструменти могла б забезпечувати стимулювання системи розрахунків населення за допомогою банківських платіжних карток, а банківські установи сприяти активне впровадження й розвитку цієї системи.

По-п'яте, існування проблем шахрайства в операціях із банківськими платіжними картками з відповідним ризиком утрати коштів їхніми власниками через кібернебезпеку та відставання розробників систем захисту банківських рахунків та платіжних карток.

По-шосте, не завжди адекватна тарифна та цінова політика банків щодо встановлення плати й комісії за обслуговування та використання карток, зняття готівкових грошей, здійснення різних видів платежів, що не завжди сприяє у використанні банківських платіжних карток клієнтами банку.

По-сьоме, нерівномірність охоплення ринку банківських платіжних карток відповідною інфраструктурою, зокрема, ідеться про недостатній ступінь забезпечення технічними засобами обслуговування клієнтів банківських платіжних карток у дрібних магазинах, торгових точках та віддаленій місцевості

По-восьме, збереження високої питомої ваги дебетових карток у загальній кількості випущених банківських платіжних карток, а також наявність вагомий кількості неактивних карток, по яким взагалі не здійснювалося жодної транзакції.

По-дев'яте, відсутність дієвих механізмів захисту клієнтів платіжних послуг у випадку форсмажорних обставин, які можуть включати випадки технічних збоїв у роботі POS-терміналів або банкоматів, поломкою устаткування чи недосконалість програмного забезпечення, що унеможливають здійснення платежів із застосування банківських платіжних карток.

На сьогодні банки вже розуміють потенційні загрози кібер-хакерів і встановлюють найсучаснішу архітектуру безпеки, щоб гарантувати безперервність і безпеку транзакцій. З точки зору сучасних тенденцій впровадження програм захисту цифрових платежів суб'єктам господарювання слід впроваджувати та дотримуватися надійного механізму кібербезпеки:

– сформулювати філософію кібербезпеки, включаючи захист від банківських ризиків третьої сторони;

- залучати керівників для їх участі та підтримки для ефективного формування у них цієї філософії;
- впроваджувати ефективну кіберполітику з особливим акцентом на цифрових розрахунках і платежах;
- розвивати культуру кіберобізнаність із проведення різних видів тренінгів;
- здійснювати періодичне дослідження у кіберризиків;
- на постійній основі здійснювати кібераудит.

Таким чином, усім економічним агентам ринку платіжних банківських карток варто приділяти велику достатню увагу до безпеки при здійсненні електронних платежів.

Отже, окреслене коло проблем є вагомою перешкодою на шляху розвитку ринку банківських платіжних карток в Україні, визначаючи на даний час ще недостатню привабливість безготівкових інструментів платежу як для домогосподарств, так і суб'єктів господарювання, виходячи з наявності позитивних і негативних моментів у використанні

готівкових грошей та й недоліків функціонування самої банківської системи. Таким чином вирішення кола існуючих проблем має ґрунтуватися не на адміністративних заборонах використання готівкових грошей, а винятково на підвищенні економічної зацікавленості економічних агентів ринку в переході на сучасні, новітні форми платежів, виходячи з об'єктивних реалій вітчизняної економіки, коли більшість економічних взаємовідносин включно з грошовими відносинами формуються на найсучасніших інформаційно-комунікаційних технологіях. Таким чином, основними умовами подальшого розширення використання банківських платіжних карток в Україні необхідно визначати через розвиток платіжної інфраструктури, зниження транзакційних витрат, поширення супутніх, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, підвищення кібербезпеки використання та довіри, як домогосподарств, так і суб'єктів господарювання до банківських платіжних карток як основного інструменту здійснення платежів в національній економіці.

Список використаних джерел:

1. Архирейська Н. В., Кучкова О. В. Сучасні тренди платіжного ринку України – безготівкові розрахунки та електронні гаманці. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8969>
2. Білий М. М. Особливості розвитку ринку платіжних карток в Україні. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2019. Вип. 15 (2). С. 119–128.
3. Васильченко З.М., Пилипенко А.М. Аналіз ринку платіжних карток та платіжної інфраструктури. *Економіка і суспільство*. 2022. № 3.
4. Дзюблюк О., Луців Б., Чайковський Я. Сучасний розвиток ринку платіжних карток у цифровій економіці. *Фінансово-кредитна діяльність. Проблеми теорії та практики*. 2022. Том 6 (47). С. 51–64.
5. Легкоступ І. І., Ваганова О. В. Ринок платіжних карток: стан, проблеми та перспективи розвитку в Україні. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2019. Вип. 809. С. 63–71.
6. НБУ назвав частки платіжних систем на ринку України <https://finclub.net/news/nbu-zvituvav-pro-prysutnist-platizhnykh-system-na-rynku-ukrainy.html#:~:text=Загалом%2C%20відповідно%20до%20дан.>
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
8. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо законодавчого регулювання комісійної винагороди за інтерчейндж відповідно до положень Регламенту 2015/751 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2015 року». *Верховна рада України*. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/810131>
9. Ханін І. Г., Сопін Ю. О. Електронні платіжні системи: особливості функціонування та оцінка економічної ефективності. *Проблеми економіки*. 2021. С. 173–180.
10. Чому перехід України на безготівкові платежі розтягнеться на роки. Разумков *Центр*. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/chomu-perehid-ukrainy-nabezgotivkovi-platezhi-roztiagnetsia-na-roky>

References:

1. Arkhireyska N. V., Kuchkova O. V. (2021) Suchasni trendy platizhnogho rynku Ukrainy – bezgotivkovi rozrakhunki ta elektronni ghamanci [Modern trends in the payment market of Ukraine – cashless payments and electronic wallets]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, vol. 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8969>
2. Bily M. M. (2019) Osoblyvosti rozvytku rynku platizhnykh kartok v Ukraini [Peculiarities of the development of the payment card market in Ukraine]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Current problems of the development of the region's economy*, vol. 15 (2). pp. 119–128.
3. Vasylchenko Z.M., Pylypenko A.M. (2022) Analiz rynku platizhnykh kartok ta platizhnoji infrastruktury [Analysis of the payment card market and payment infrastructure]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and Society*, vol. 3.
4. Dzyublyuk O., Lucsiv B., Chaikovskiy Ya. (2022) Suchasnyj rozvytok rynku platizhnykh kartok u cyfrovij ekonomici [Modern development of the payment card market in the digital economy]. *Finansovo-kredytne dijajlnistj. Problemy teorii ta praktyky – Financial and credit activities. Problems of theory and practice*, Tom 6 (47), pp. 51–64.
5. Leghkostup I. I., Vaghanova O. V. (2019) Rynok platizhnykh kartok: stan, problemy ta perspektvy rozvytku v Ukraini [Payment card market: status, problems and development prospects in Ukraine]. *Naukovyj visnyk Chernivets'kogoho universytetu. Ekonomika – Scientific Bulletin of Chernivtsi University. Economics*, vol. 809, pp. 63–71.
6. NBU nazvav chastyky platizhnykh system na rynku Ukrainy [NBU named the shares of payment systems on the Ukrainian market]. Available at: <https://finclub.net/news/nbu-zvituvav-pro-prysutnist-platizhnykh-system-na-rynku-ukrainy.html#:~:text=Загалом%2C%20відповідно%20до%20дан.>

7. Oficijnyj sajт Nacionalnogo banku Ukrajinjy [Official website of the National Bank of Ukraine]. Available at: <https://bank.gov.ua/>
8. Pojasnjuvalna zapyska do proektu Zakonu Ukrajinjy “Pro vnesennja zmin do dejakykh zakoniv Ukrajinjy shhodo zakonodavchogho rehuljuvannja komisijnoji vynaghorody za interchangejndzh vidpovidno do polozhenj Reglamentu 2015/751 Jevropejskogho Parlamentu ta Rady vid 29 kvitnja 2015 roku” [Explanatory note to the draft Law of Ukraine "On amendments to certain laws of Ukraine regarding the legislative regulation of interchange fees in accordance with the provisions of Regulation 2015/751 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2015]. Verkhovna rada Ukrajinjy – Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/810131>
9. Khanin I. G., Sopin Yu. O. (2021) Elektronni platizhni systemy: osoblyvosti funkcionuvannja ta ocinka ekonomichnoji efektyvnosti [Electronic payment systems: features of functioning and assessment of economic efficiency]. *Problemy ekonomiky – Problems of economy*. pp. 173–180.
10. Chomu perekhid Ukrajinjy na bezghotivkovi platezhi roztjaghnetjsja na roky [Why Ukraine's transition to cashless payments will take years]. Razumkov Centr. Available at: <https://razumkov.org.ua/statti/chomu-perekhid-ukrainy-nabezgotivkovi-platezhi-roztiagnetsia-na-roky>

DOMESTIC PRACTICE OF USING BANK PAYMENT CARDS IN UKRAINE

Summary. At the present stage of banking services, development card payment technologies are becoming more and more important since over recent years more and more Ukrainians have been using non-cash form of payment which is connected with the efficiency, speed, reliability and convenience of such a kind of payment. Payment operations by bank payment cards have expanded a range of services which a banking institution can render to all economic agents and, as a result, the amount of profit grows; moreover, its clients are provided with true information about consumer preferences. It has been revealed in the article that the domestic market of bank payment cards is developing rapidly. It has been discovered that at the current stage of payments the banking sector is being upgraded and its functioning is being continuously improved: a number of bank clients and account openings are being increased. In trade and services the bank payment card plays the main role as plenty of payments and banking operations are made due to this kind of card and it is the most convenient method of payments between entities. The hastening changes in technology in the sphere of non-cash payments stimulates banking institutions to issue bank payments cards in great number which leads to increased competition at the payment cards market. This in turn leads to the fact that banking institutions are constantly improving various kinds of this product which will satisfy growing consumer needs for complex service of both public and entities. In the modern world, where there is a constant active development of the Internet, the economy is moving to a new stage of its growth – a digital one, banking institutions enter into VR relations with their clients, even digital banks are created which can render services to clients via mobile apps. Therefore, there are new requirements for payments cards regarding the mechanism of money resources transfer and payments. However, further development of the domestic market of bank payment cards mainly depends on resolving problems connected with implementation of new services and kinds of banking services by bank payment cards, containment of monopolism at the payment market, prospective measures for further development of payment infrastructure, and settlement of institutional gaps in the development of the financial sector in general.

Keywords: bank payment card, payment system, debit card, credit card, smart-card, digital money, cybercrime, cybersecurity.